

NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp

Veivalg for klimapolitikken mot 2050
Utvalgsleder Martin Skancke

Medlemmer i utvalget

- **Martin Skancke**, leder
- **Kristin Halvorsen**, Cicero
- **Marianne Hansen**, Steigen Kommune
- **Gro Sandkjær Hanssen**, NIBR ved OsloMet
- **Audun Korsæth**, NIBIO
- **Ola Kvaløy**, Universitetet i Stavanger
- **Astrid Lilliestråle**, Enova
- **Lars Petter Maltby**, Prosess21
- **Eirik Newth**, selvstendig næringsdrivende
- **Klaus Mohn**, Universitetet i Stavanger
- **Signe Nybø**, NINA
- **Camilla Skjelsbæk Gramstad**, Elkjøp Nordic
- **Erik Trømborg**, NMBU

Rapportens struktur

A

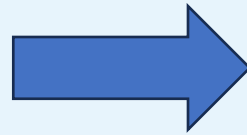
Utgangspunktet for omstillingen
Utvalgets arbeid og hovedvurderinger (1)
Ambisjoner og rammer for klimapolitikken (2)
Norske utslipp mot 2050 (3)

Ambisjonene i klimapolitikken må tydeliggjøres: Vi skal kutte norske utslipp med 90-95 prosent innen 2050 – det er mulig, men krevende

B

En bred omstilling
Usikkerhet og rettferdighet i omstillingen (4)
Energisystemet (5)
Arealer og natur (6)
Matsystemet (7)
Transport og mobilitet (8)
Økonomisk aktivitet, velferd og sirkularitet (9)
Innovasjon, omstilling og næringsstruktur (10)
Norges fotavtrykk (11)
Petroleumssektoren (12)

Tenke *lengre og bredere* i alle sektorer

- Klimapolitikken må være forankret i 2050-målet
- Alle ressurser vi trenger for omstilling er knappe
- Ta hensyn til effekter utenfor Norge

C

Veivalg og virkemidler
Veier til lavutslippssamfunnet (13)
Prinsipper for politikken innhold (14)
Virkemiddelbruk for omstilling (15)

Det finnes ikke én vei fordi det ikke finnes ett lavutslippssamfunn. Politikken må *prioritere og velge* virkemidler som gir en effektiv omstilling

D

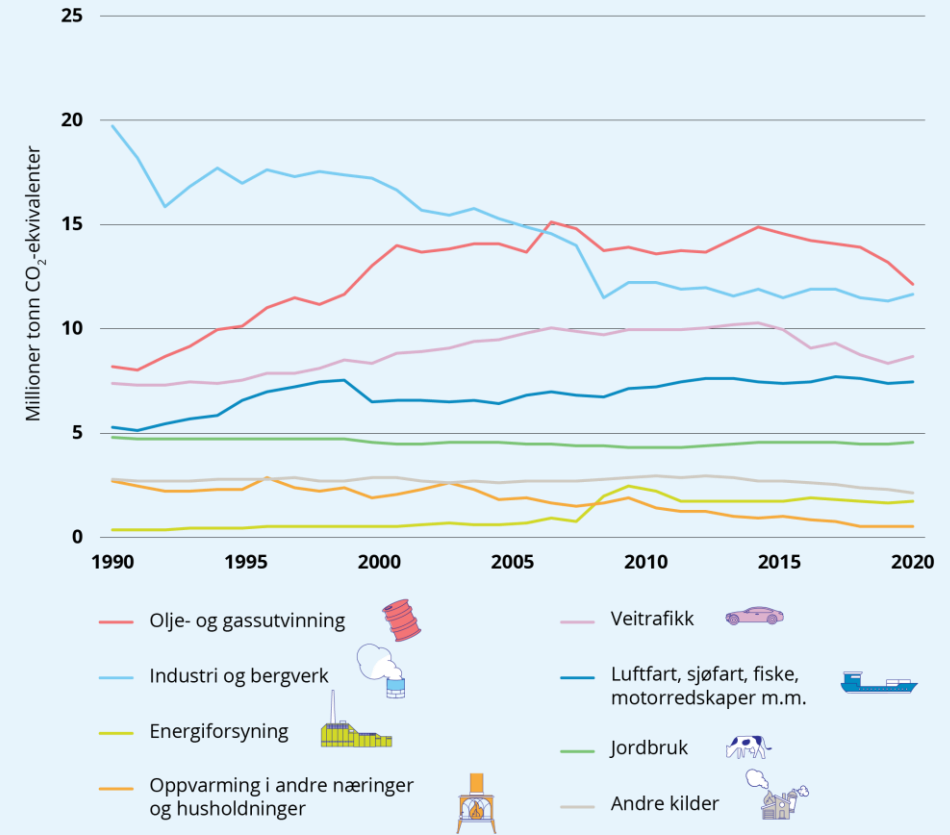
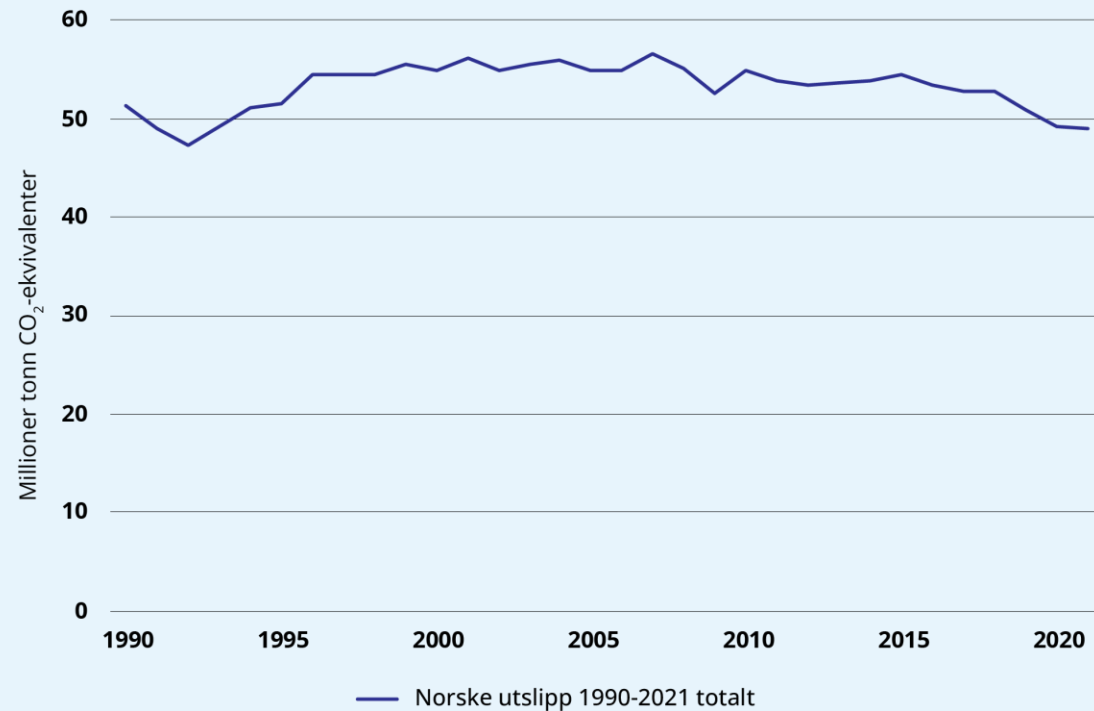
Organisering for lavutslippssamfunnet
Et overordnet klimastyringssystem (17)
Planlegge klimapolitikken (18)
Gjennomføre klimapolitikken (19)
Evaluere klimapolitikken (20)

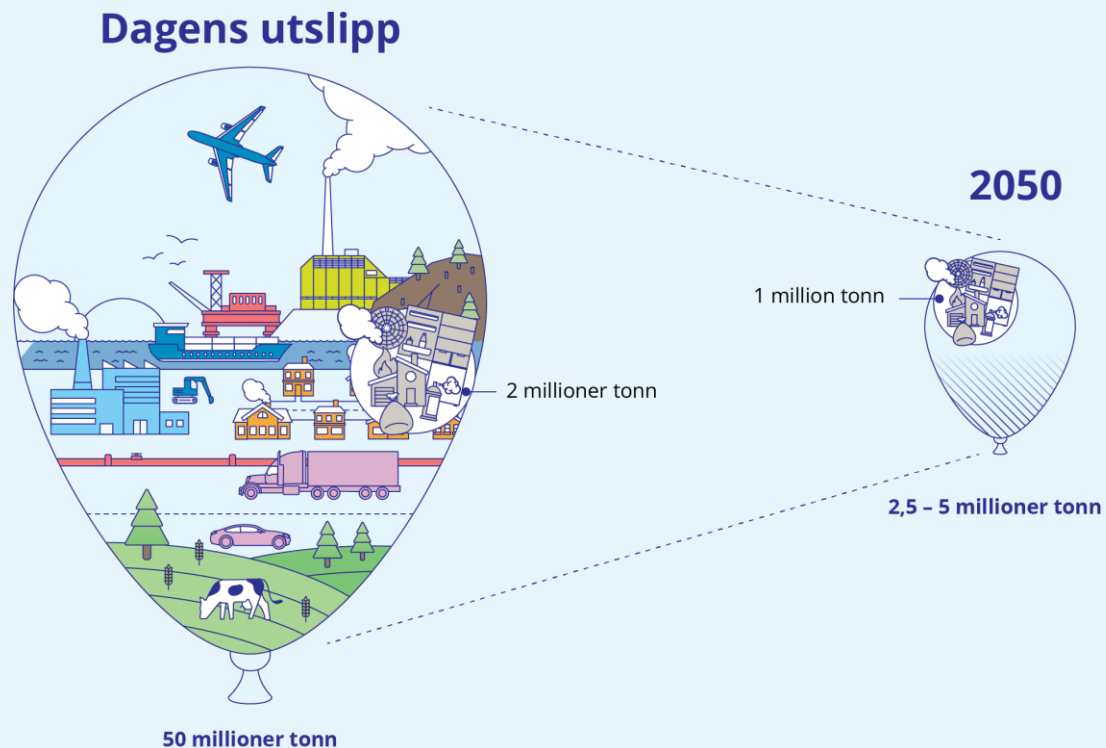
Tenke mer *systematisk* – klima inn i planlegging og beslutninger

Klimagassutslipp i Norge

Ambisjoner for 2050

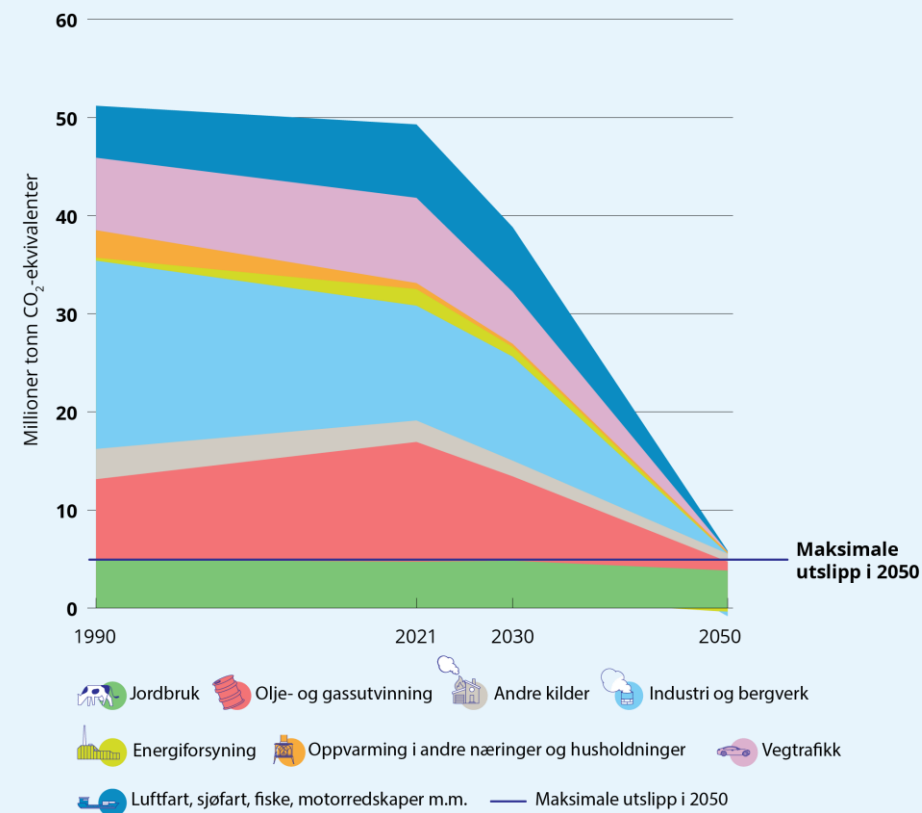

- Utvalget foreslår presisering av målet i klimaloven
  - Tydelig mål for norske territoriale utslipp
  - Drøfting av bruk av fleksibilitet (kvoter) på nasjonalt nivå
  - Egne mål for henholdsvis utslipp og opptak i sektoren for skog- og arealbruk
- Eget mål for forbruk
- Økt internasjonal innsats, klimafinansiering

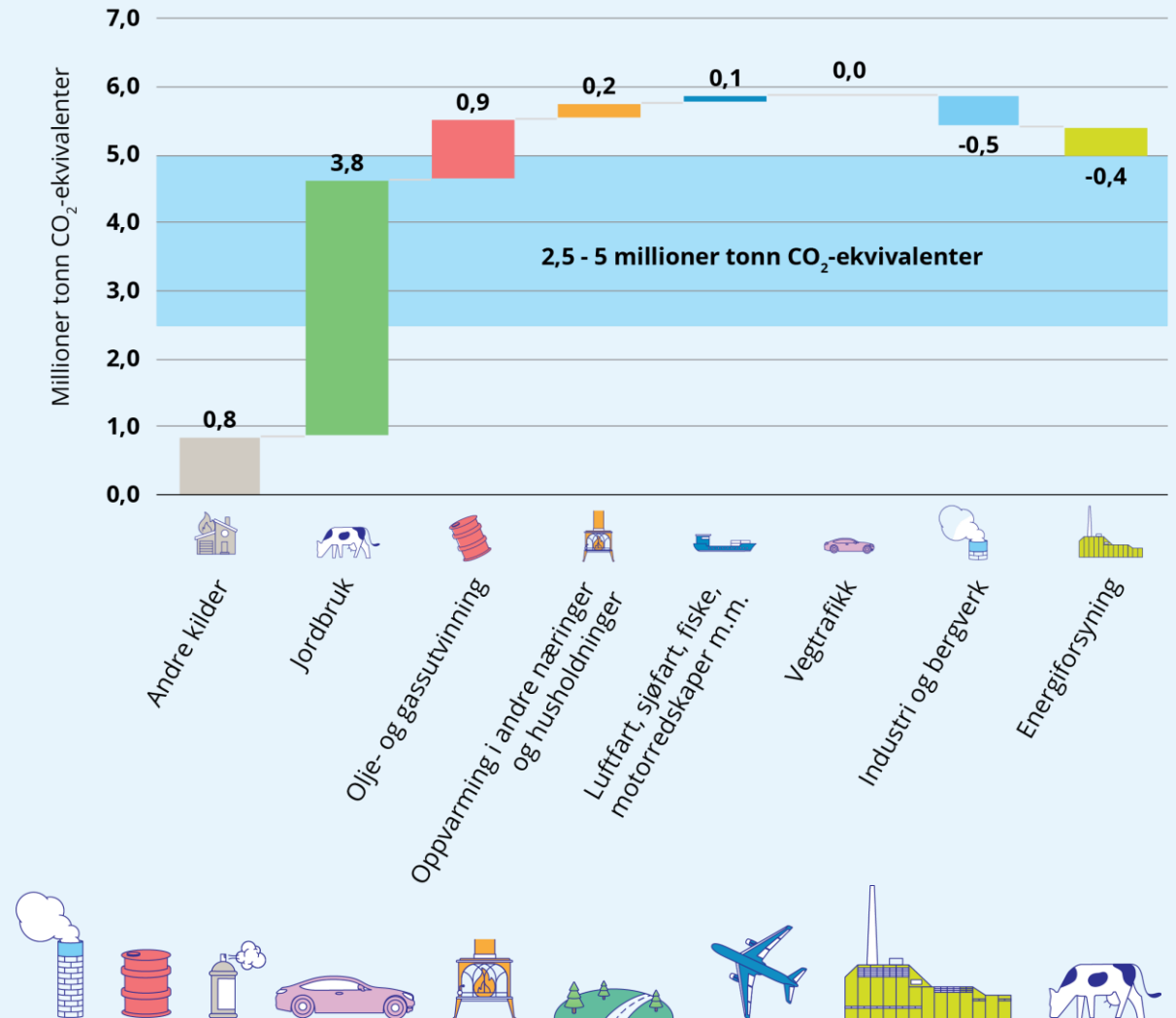
Teknisk analyse – utslipp i 2050

- Ikke prognose eller anbefaling
- Uten ressursbegrensninger
- Ikke aktivitetsendring
- Krevende utslippskutt for alle sektorer

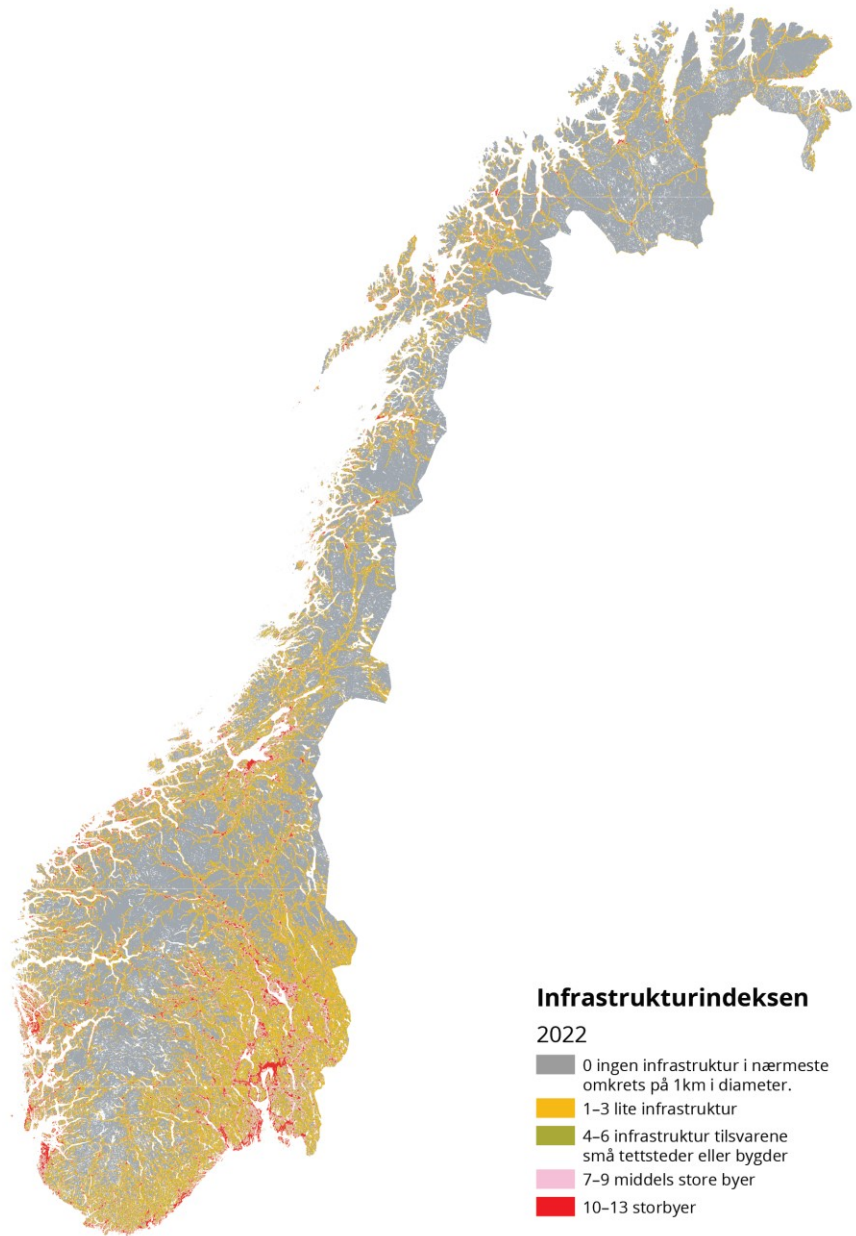
Viktige veivalg – særlig petroleum og jordbruk

- Gitt målet er det langt færre veivalg enn utvalgets mandat kan gi inntrykk av.
- Særlig avgjørende veivalg knyttet til petroleumsvirksomheten og jordbruket.
- Ikke rom for utslipp på dagens nivå i jordbruket og i tråd med utvinningsprognosene for petroleumssektoren selv om alle andre sektorer har redusert utslippene til tilnærmet null.

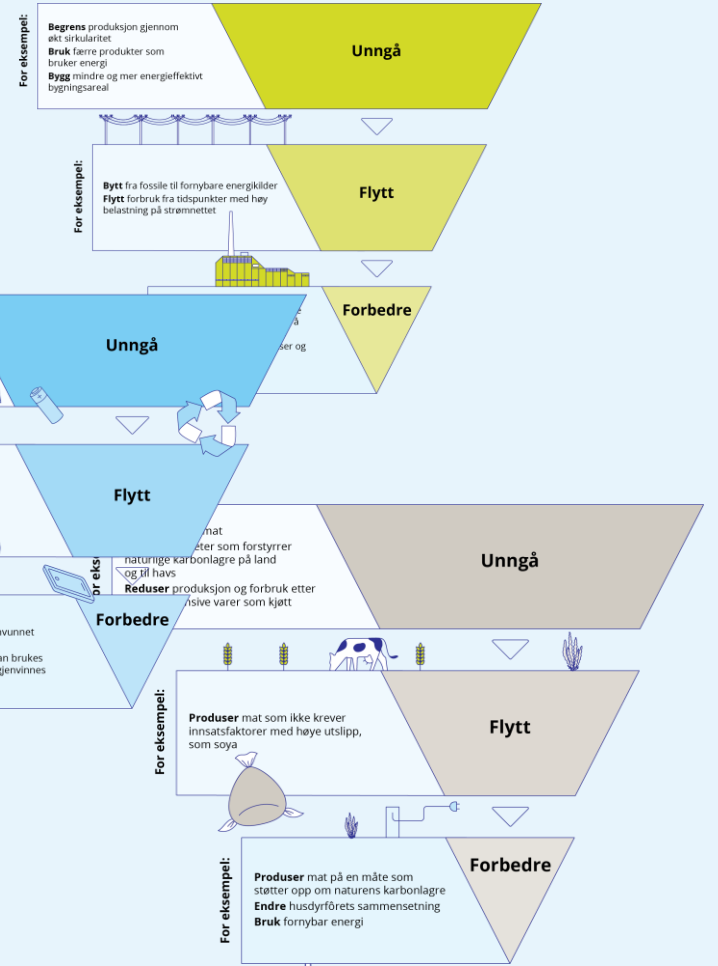
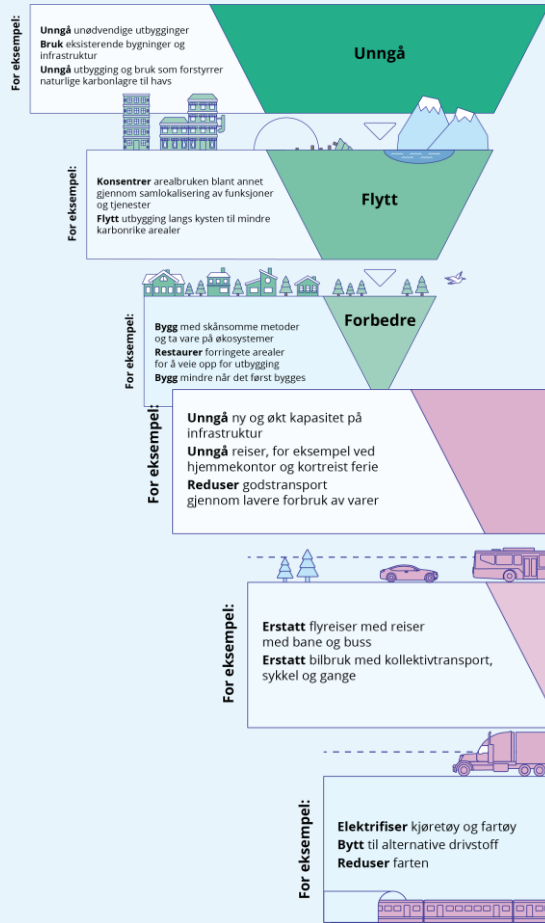
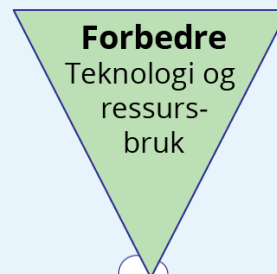
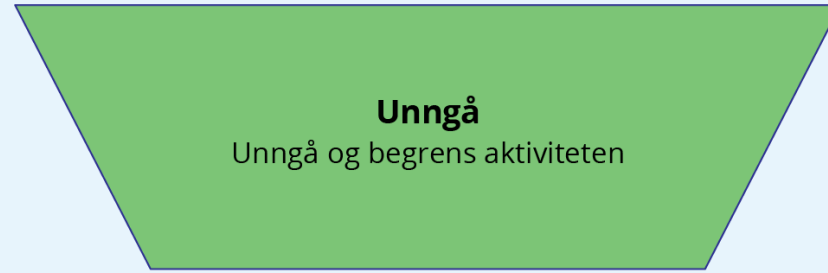
Ressursknapphet - binder alle sektorer sammen

- Energi
- Biomasse
- Areal
- Kompetanse
- Mineraler og metaller
- Utslippsbudsjett

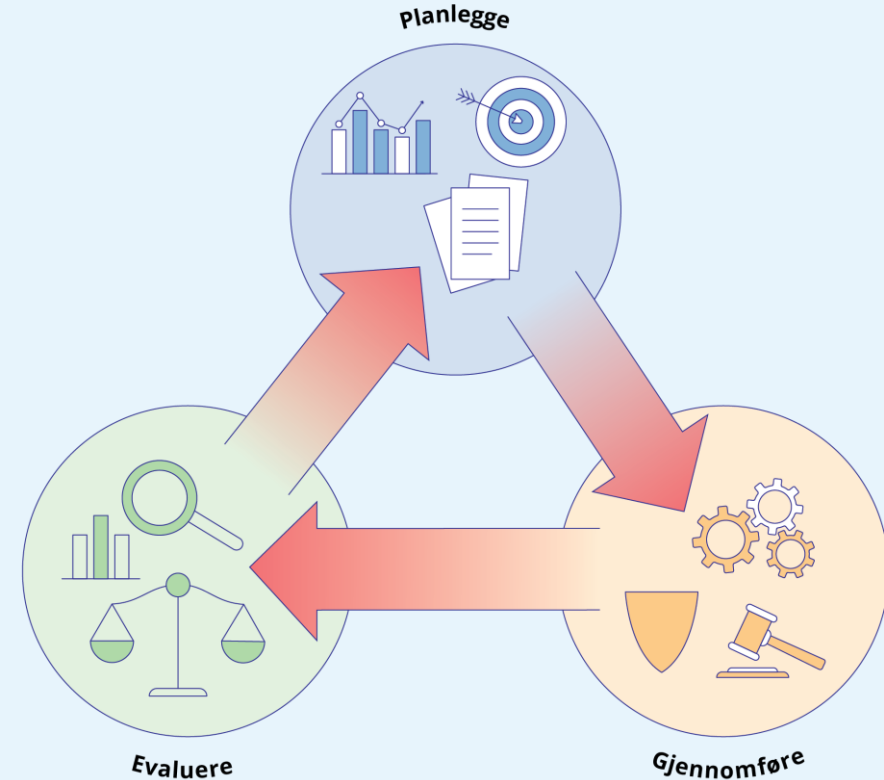

Sirkularitet og ressursbruk

Beslutningssystem

- Statlig nivå
  - Legge til rette for mer systematikk i arbeidet – energi- og klimaplaner
  - Klimapanel
  - Planlegge for dit vi vil
  - *Klimavaske* lovverket
  - Forvaltningssystem til havs
- Regionalt og kommunalt nivå
  - Kommunene får et lovfestet ansvar for å bidra til omstilling
  - Tydeligere rammer for arealbruk

Utvalgets hovedvurderinger

Utvalget mener at...	... og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:
<p>...alle beslutninger som tas i dag må baseres på et mål om at så godt som alle klimagassutslipp i Norge må være fjernet for godt innen 2050. Norsk klimapolitikk må vektlegge varig omstilling til nullutslipp og tempoet i omstillingen må økes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Presisering av klimamål, herunder bruk av kvoter og utslipp og opptak i LULUCF ● Stivhengighet ● Omstilling jordbrukssektoren ● Strategi for petroleumssektoren

Utvalgets hovedvurderinger (forts.)

Utvalget mener at...	... og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:
...arealpolitikken må begrense tap av natur og bidra til bevaring av naturens karbonlagre	<ul style="list-style-type: none"> • Strengere rammer for arealbruken • Naturens karbonlagre • Arealer både på land og til havs<ul style="list-style-type: none"> • nedbygging av naturlige arealer begrenses vesentlig og at det legges tydeligere og mer bindende nasjonale rammer for bruken av arealer. • det nasjonale vernet av økosystemer økes. • det utvikles bindende, helhetlige planer for arealene til havs.
...det må koste mer å slippe ut.	<ul style="list-style-type: none"> • Forutsigbarhet • Forpliktende opptrappingsplan CO₂-avgift forbi 2030 • Fordelingseffekter håndteres best gjennom annen politikk

Utvalgets hovedvurderinger (forts.)

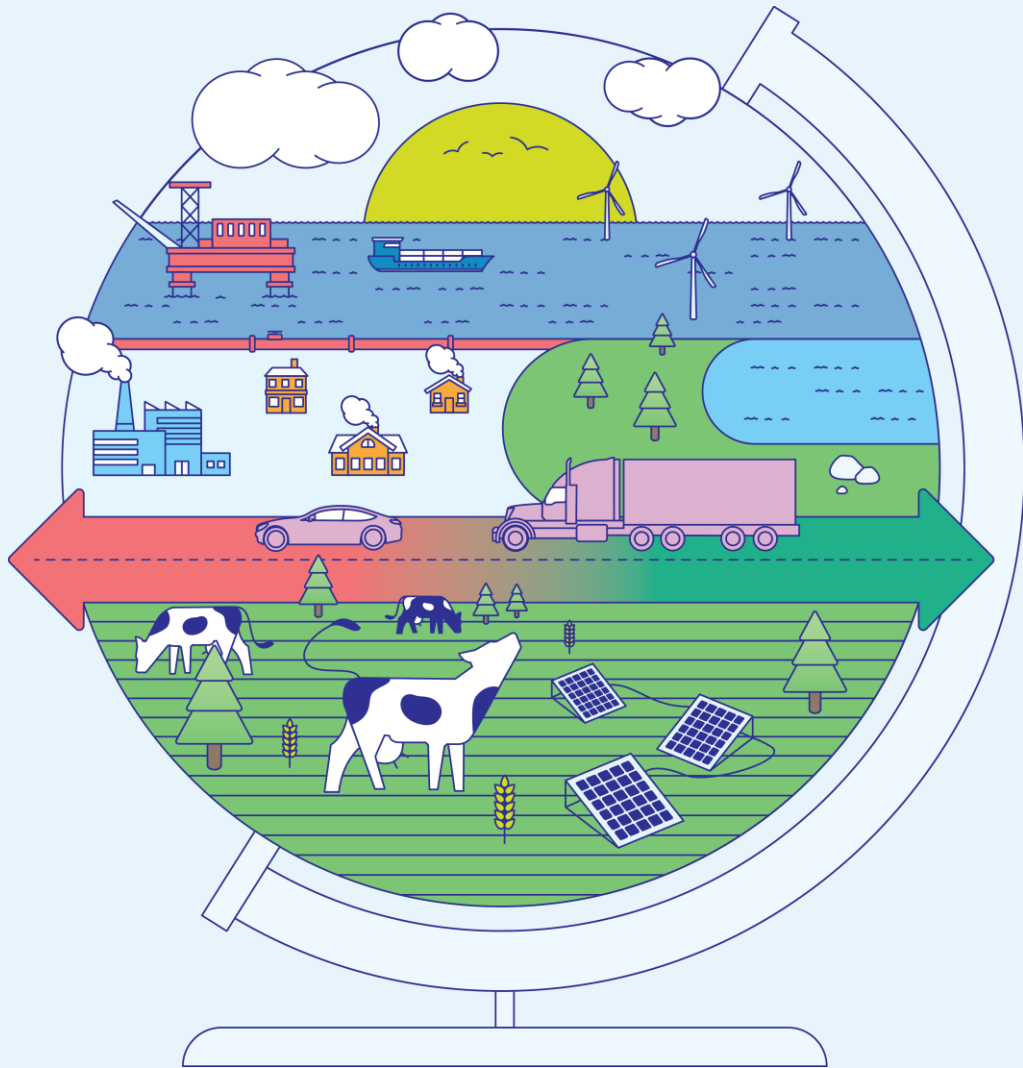
Utvalget mener at...	... og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:
...det må være en bred tilnærming til virkemiddelbruk hvor juridiske, økonomiske og pedagogiske virkemidler benyttes.	<ul style="list-style-type: none"> ● Kombinasjon av virkemidler ● Juridiske virkemidler som krav, påbud og forbud ● Andre virkemidler som offentlige anskaffelser og pedagogiske virkemidler
...planer og beslutningssystemer må ta utgangspunkt i at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050.	<ul style="list-style-type: none"> ● Styrket styringssystem ● Alle beslutninger med utgangspunkt i 2050-målet

Utvalgets hovedvurderinger (forts.)

Utvalget mener at...	... .. og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:
...det på en mer systematisk måte må tas hensyn til hvordan norsk politikk virker på andre lands mulighet til omstilling.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mål og statistikk ● Innsats for reduserte utslipp i andre land ● Handelspolitikk
...Norge er avhengig av fortsatt tett samarbeid med EU om klimapolitikken.	<ul style="list-style-type: none"> ● Fortsatt klimaavtale med EU ● Implementering av EU-regelverk

NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp

Veivalg for klimapolitikken mot 2050